

ΡΑΚΙΝΑ: "Η ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ" - ΜΕΡΙΜΕ: "Η ΑΜΑΞΑ"

Κομεντί Φρανσαίζ - Θέατρο Βασιλικό

ΔΗΜ. ΨΑΘΑΣ: "ΤΟ ΣΤΡΑΒΟΞΥΛΟ"

Θίασος - Θέατρο Αργυρόπουλου

ΤΟΥ Κ. ΣΩΚΡ. ΚΑΡΑΝΤΙΝΟΥ

Η Γαλλία έχει να επιδείξει τις σοβαρότερες θεατρικές εκδηλώσεις στον καιρό μας. Όπως και στις άλλες τέχνες, τη μουσική, τη ζωγραφική, την αρχιτεκτονική, έτσι και στο θέατρο το Παρίσι έδωσε, δει, σοβαρότερο βγήκε από την εσωτερική ανάγκη της αναμόρφωσης της τέχνης και της αναπροσαρμογής της αισθητικής έκφρασης του ανθρώπου στον ψυχικό του παλμό, από τον οποίο χίλιοι δυο παράγοντες κι ένας αόανος μηχανικού πολιτισμού τον είχαν απομακρύνει. Στο Παρίσι επίσης - κι αυτό ήταν η άσπαρη της ανάστασης της τέχνης - συνειδητοποιήθηκε η διαπίστωση των τεχνικών στοιχείων και των προποθέσεων της εκδήλωσης της κάθε τέχνης και καλλιεργήθηκε συστηματικά η συνέπεια ανάμεσα σ' αυτά και την αισθητική έκφραση. Αυτά όλα αποτέλεσαν την ουσιαστική έκφραση της εποχής μας, είναι το ζωντανό σήμερα της Τέχνης.

Η Κομεντί Φρανσαίζ στη μορφή που μας παρουσιάστηκε κατά την πρώτη παράστασή της στο Βασιλικό Θέατρο την περασμένη Τρίτη και στη μορφή που

την ζέσαμε ως πριν από χρόνια προτού χυθεί στις φλέβες της το αίμα των νέων πρωτοπόρων σκηνοθετών του Παρισιού, δεν αντιπροσωπεύει αρκετά τη ζωντανή πραγματοποίηση του καιρού μας στην Τέχνη. Δεν ξέ-

Ο κ. Γονέλ της «Κομεντί Φρανσαίζ», που διευθύνει το τμήμα του κρατικού γαλλικού θιάσου, που έπαιξε στην Αθήνα την περασμένη Τρίτη.

ρουμε τί έγινε κατόπι κι' ούτε μπορούμε να το πούμε με μόνο το δείγμα της «Αμαξας».

Το σημείωμα αυτό γράφεται μετά την πρώτη παράσταση με την «Ανδρομάχη» και την «Αμαξά». Στην «Ανδρομάχη» ούτε και τη μουσεική - αν μπορεί να την ονομάσει κανείς κι' έτσι - ερμηνεία της παλιάς Κομεντί Φρανσαίζ, δεν ξεχώριζε κανείς. Ένω δεν έλειπε ο στόμος στο λόγο και την κίνηση, από το άλλο μέρος η επιρροή του σύγχρονου πνεύματος της φυσικότητας, άφαιρούσε την ομοιγένεια και την ένότητα από το αποτέλεσμα. Σ' αυτό ίσως να φταίει και το άνοκάτεμα των νέων σκηνοθετών στην Κομεντί Φρανσαίζ. Θα το ιδούμε στην παράσταση του Μολιέρου που η σκηνοθεσία της είναι του Κοτώ. Ο Γονέλ, η Ρουέρ, η Μαρί Μπέλ, ο ντε Ριγκού είναι διαλεχτοί ηθοποιοί του «οίκου του Μολιέρου». Οι δύο άντρες περισσότερο στο πνεύμα της παράδοσης που έχει το θέατρο αυτό, κι' οι δυο κυρίες λιγότερα. Η Ρουέρ ως Ανδρομάχη είχε ευγένεια και ευσταθία. Είχε ρυθμό, αλλά δεν είχε την έντονη σχηματικότητα του Γονέλ και του ντε Ριγκού. Αλλά πάλι στο σχήμα το έντανο, πολλές φορές ήταν ψεύτικο - αυτό που λέμε στομφώδεις - ακριβώς γιατί το σχήμα αυτό το πήραν από την παράδοση και δεν το επλήρωσαν με παλμό εσωτερικό και συναίσθημα. Η Μαρί Μπέλ νομίζω ήταν σκληρή και η απαισιογνία της δεν είχε την πλαστικότητα και τη χάρη που απαιτεί ο άριστος αρχιτεκτονικός στίχος του Ρακίνα και η μουσική γαλλική λαλιά. Η εμφάνισή της στη «Αμαξά» του Μεριμέ έδειξε πόση χάρη μπορεί να έχει σε κομμάτια που απαιτούν λιγότερη φόρμα κι' όχι πολλή αusterότητα.

Θα ήταν άφελος να υποστηρίξει κανείς ότι στην εργασία που δείχνουν τεχνίτες μιας πολιτισμένης χώρας και ενός καλλιτεχνικού οργανισμού, που έχει 300 χρόνια ζωής, δεν βρίσκεται κανένας κομμάτι αξία. Ίσα-Ίσα, το πλάτος της κίνησης και του λόγου που καλλιεργήθηκαν στην παράδοση μέσα στον μεγάλο χώρο του θεάτρου, είναι άρετή βασική και ουσιαστική

και το πλήρωμά του με τον ψυχικό παλμό θα δώσει το φτάσιμο της τέχνης. Γι' αυτό έχω γράψει άλλοτε κι' ελπίζω ότι θα έχω άμεσως την ευκαιρία να ξαναγράψω.

Στην «Αμαξά», μαζί με την Μαρί Μπέλ, ο Κλαριόν στο ρόλο του Ντόν Αντρέα του Ριμπέρα έδειξε την αξία δυνάμεις γράφω παραπάνω. Ήταν σχηματικός, χαρακτηριστικός και ολοζώντανος. Αλλά και ο Ριγκού στο ρόλο του Ιερωμένου και ο Μπερτώ στο ρόλο του Μαρτινέζ και όλοι οι ηθοποιοί που έπαιξαν το χαρακτηρισμένο έργο του Μεριμέ.

Ας αφήσουμε να ξεναμιλήσουμε όταν θα έχουμε δει περισσότερα.

Πάντα μπορούμε να δασκαλευτούμε από τη δουλειά των πολιτισμένων θεατρίνων της Γαλλίας. Φτάνει να δούμε πώς.

Ο Μίμης Ψαθάς έκανε νομίζω το ίδιο λάθος που κάνουν οι περισσότεροι συγγραφείς μας τον τελευταίο καιρό. Σκόρπωσε κι' αυτός ένα έργο συρράφοντας επιπλέον επισημολογία που μπορεί να τα ξεσήκωσε από τη ζωή, την αλήθεια τους όμως δεν την έζησε παρά στο στεγνό περιβάλλον του βιωματικού του γραφείου. Οι άνθρωποι του δε ζουν στη σκηνή κι' η δράση τους δε δημιουργεί καταστάσεις με περιεχόμενο και αλήθεια. Απίθα-

Η ηθοποιός κ. Αικατ. Φονταίν της Κομεντί Φρανσαίζ, που συμμετέχει σ' ο τμήμα που περιόδευει.

νος ο τύπος του στραβοξυλού, όπως μας τον παρουσιάζει ο κ. Ψαθάς κι' αυτό όχι γιατί και το στραβοξυλό στη ζωή δεν μπορεί να έχει μεταπτώσεις και καλωσύνη - το βάθος αλλά - ο κ. Ψαθάς δε φτάνει να μας δείξει τί γίνεται μέσα του και πώς μπορεί να εκδηλώνεται έτσι. Μας

δίνει τα πράγματα. Κι' όχι ντυμένα με το καλύτερο τους ρούχο. Κάπως άλλοιως θάπρεπε να εξελίσσεται ο μύθος για να φανεί η ουσία του τύπου. Γιατί η μεταστροφή από το επίπεδο της ούτοκτονίας της άνηψας που ήταν κάπως άβαστη, αλλά και ο τύπος της άνηψας ήταν απίθανος όπως όλα. Ο κ. Ψαθάς είχε άρτια εμπνευσή να δουλέψει θέμα σαν το «Στραβοξυλό», αλλά βιάστηκε να το βγάλει χωρίς κανένα βασικόμα και το κατάρτισε. Ο Αργυρόπουλος, που ζέσαμε τη δύναμή του σε στήσιμο χαρακτηριστικών τύπων, είχε πολλές διέξοδες του ευτυχισμένες στιγμές, αλλά δεν εύρισκε σημεία να άποχτεί στην εξέλιξη του ρόλου του για να στήσει έναν τύπο όπως θα μπορούσε, που τότε θα ήταν κάτι άλλο από έξωστικό.

ΣΩΚΡ. ΚΑΡΑΝΤΙΝΟΣ